

נערה שנתפתתה פרק רביעי כתובות מב.

מסורת הש"ס

(א) [למקן מג.] (ב) גליל
(ג) לנה. (ד) ששועות לו.
(ה) וימיהו י"ל דלא חשיב
אלא הי דלמתי דבנה
לדסמ מקסא אבל ר"ש
דלא אמר דבנה אלא שיש
לקרקע מדבריו לו חשיב
ושוד דבנלא הכי ר'רך
למך אמאי לו חשיב ר"א
הההה המוכרח כל הספירה
(ו) "ש"ע[ג, ב]. "מ" כ"י,
(ז) וימאי ש"ך למיביע
לממתי הדבא חשיבוימא
הי ליה למיביע אי רישא
בגנן יוספא ר"ש.
(ח) (ט) וי"ע[ע, ב] "תוס'
צ"ק עב. ד"ה ספסא וכו'.
(י) [קדושיה כד: גיטין
מכ:].

תורה אור השלם

1. נֶפֶשׁ כִּי תִחַטֵּא וּמַעֲלָה
מֵעַל בֵּי יְכֹחֵשׁ בְּעֵמִיתוֹ
בִּפְקֻדֹן אֹו בְּתוֹשֻׁמַּת יָד
אוּ בְגִזֹּל אוּ עֶשֶׂק אֶת
עֵמִיתוֹ: אוּ מֵצָא אֲבִדָּה
וּבִחֹשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל
שָׁקֶר עַל אַחַת מִכָּל אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה הָאָדָם לְחַטָּא
בְּהֵנָּה: וּקְרָא ה' כָּא, כב

גליון הש"ס

גמ' בעא מיניה אביי
מרבח. עיין בתשובת
מהרלצ"ח סימן קז
ובתשובת רשד"ס תל"ח
ויד סימן קנ"ב שהאריכו
בסוגיא זו:

תוספות רי"ד

ורבושת ופגם ה"ה של
האצ"פ"ש שלא הספיק
לגבות אתם מת האב
ה"ה של אחיו. פי שכן
שנתייבב בביד ליתן לאב
ככר כזה הן האב אצ"פ
שלא גבה ואם מת עד
לשם הספיק לגבות אותן
הדאיתו הול כלתו וא
לשם הספיק לעמוד בידן
עד שמת האב ה"ה של
עצמה לא של אחיו שאין
האב מורשת וכות כתי
לזכו אילו מה היה
אחר שמת האב אם עמדה
ברין עמו ותחייבו לו
הן הקם כביד מורשתו
לאחים ואם לא עמדה בידן
הקם אינה מורשת אותם
לזכו אילו ימרי נכבד
כיון דאילו מדה היה
מורשת אינו מכול להורשת
ליורש אתם אלא הבושת
והפגם העצץ שאין יכול
להפטר מן הבחוראיתו
מורשתו. וה"ה
שלא כחלה דעלמא אצ"פ
שלא עמד עליון ביד
האצ"פ אדם לבנו שאם
חבל ראובן בשבעת ולא
הספיק לחבשו בידו
שמת ויורשו חובשין אותו
אבל אם עבד ראובן
של שמעון וטעה ומכר
ולא הספיק לחבשו בידו
עד שמת אין יורשו כתיבם
לחבשו דכל קנס דינן
אוי מביח מיטטר
לא היו מביח להורשו
לבנו: עמדה בידן עד
לשם גברה היה על האב
ובין שנתייבב ליתן לאב
בעדים ודן את ציץ דינן
מיטטר ומת האב קודם
שהספיק לגבותן ה"ה
של אחיו לא של הספיק
לעמוד בידן עד שגברה
דפקד וכות אלה דרחמנא
ואתן לאבי הנשרה
ולא לאבי הבוגרת ה"ה
אחים ואם לא הספיק לו
לדורשו ויהא הול על מאסר

מעשה ידיה. שעשתה בחיי אביה: **אע"פ** שלא גבסה. כגון שזר פועלה: **מה** **הזכירי** **הוא** **שז** **אחיה.** דמשבח לעולם וזה צו האב וילא דמי לקנס דלא הוי ממון עד שעמד בדיו ויעידוהו דהא אי מודה **מייסטר:** **מיליאה.** גבמ' [מג.] פריך ממאן גביא: **גב' (לא** **אינטיריא** **ליה.** דלא תנא: **מדרא** **ידיב** **מפסא.**

(ב) מעשה ידיה ומציאתה אע"פ שלא גבתה
מת האב הרי הן של אחין: **נמ'** מאי קמ"ל
תנינא ^א המפתה נותן שלשה דברים והאונם
ארבעה המפתה נותן בושת ופגם וקנס
מוסיף עליו אונם שנותן את הצער לאביה
איצטריך ליה לאביה נמי פשיטא מוקא יתיב
מפתה דאי לעצמה אמאי יתיב מפתה
מדעתה עבד עמדה בדין איצטריכא ליה
פלוגתא דר"ש ורבנן תנן התם ^אאנסת
ופיתית את בתי והוא אומר לא אנסתי
ולא פיתיתי משביעך אני ואמר אמן ואח"כ
הודה חייב ר"ש פוטר שאינו משלם קנס
ע"פ עצמו אמרו לו באע"פ שאינו משלם
קנס ע"פ עצמו אבל משלם בושת ופגם
ע"פ עצמו * בעא מיניה אביי מרבה האומר
לחבירו אנסת ופיתית את בתי והעמדתך
בדן ונתחייבת לי ממון והוא אומר לא
אנסתי ולא פיתיתי ולא העמדתני בדן ולא
נתחייבתי לך ממון ונשבע והודה לר' שמעון
מאי כיון דעמד בדן ממונא הוא ומיחייב
עליה קרבן שבועה או דלמא אע"ג דעמד
בדן קנס הוי א"ל ממונא הוי ומיחייב עליה
קרבן שבועה איתיביה ר"ש אומר יכול
אומר לחבירו אונם ופיתית את בתי והוא

אומר לא אנסתי ולא פיתיתי המית שורר את עבדו
או שאמר לו עבדו הפלת את שיני וסימית את עיני
ולא סימיתי ונשבט והודה יכול יהא חייב ת"ל ויכח
במשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו או מצא אביד
שקר ימה אלו מיוחדין שהן ממזון אף כל שהן ממזון

אחלה דלרנען צושט ופגס קא תצע ור"ש קנס קא תצע אזל אס
אחמאי צעי אליבא דר"ש טפי מלרנען דה"נ הוה מזי למצעי לרנען
לקצוע צעייטו לר"ש: **אן דרמא אע"ג דעמד ברין קנסא הוא**
למלא אע"ג עמדה דצין ופי מודה ציה מייחב אפילו הכי לא מייחבי
ממתוך פירושו דפשיטא ליה לאצבי שהוא ממון לכל שאר דברים הי
מייציעא ליה אזל לענין קרבן שצוה דווקא משום דכתיב וכחש וצע
דלפרקא אצבי צוקא הסוגיא אמתי' דר"ש פוטו כו' וקאמר טעמא
למלא לאצבי היכל עמדה דצין דהוי ממונא וקסא שצריך למחוק עסקא
אמרת ממונא הוי להורישו לבניו כו' תקשי ליה לנפשיה דלאצבי
שצוה דכפי' ועוד אחאי אנטערך לשנוי' כי קאמר רבה בשאר קנס
כשעמד דצין דהא אפי' צוקא הסוגיא פשיטא ליה לאצבי דהוי ממון
טעמא דלא עמד דצין הא עמד דצין דמשלם ע"פ ענמו מייחבי
דהוי ממון להתחייב צהודאטו ויגראלה לפרש דלאצבי מנספקא ליה אס
להוי מצעיל איה אי לא חשיב נמי לר' שמעון ממון לענין קרבן ש
דהאזל בהא תלוי דאי מייחבי צהודאטו אס כן כפר ליה ממונא ומיחבי
הואצרך רבה לקמן לשנוי' כי קאמינא ממון הוי להורישו לבניו דלא מצי
מכלל דאי מודה מיפטר ולקמן דלמר אצבי הא עמד דצין דמשלם
קרבן שצוה: **אמר ריה ממונא הוי ומייחבי עריה קרבן שבו**
לעליה קרבן שצוה דהא לקמן קאמר רבה כי קאמינא ממונא הוי ל
להורישו לבניו קאמר ואומר רבינו יצחק דאין למחוק צבילי כן דהא ל
לממונא הוי קאנס דלונס ופיחיו ויגראלה לרבינו יצחק דרבה קיבל מרבי
חזור כו' ואמר לא לענין קרבן צבלי ממונא הוי אזל לענין להורישו
שנין הוה ליה לחזור מדבריו אזל ודאי מרבותיו קבל: **הפלת את שני**
את שני קנה העבד צעלמו דגבי עבד גלי רחמנא שזוכה צעלמו מיד כ
כגון שהפיל שני וסימא את שני דיונא צשיו ונותן לו דמי עינו ומיי
דהא מוכח צבצא קמא דמנא דאית ליה יונא צשיו ונותן לו דמי עינו כ
דסימא את שני אין צריך ייחוד דאין ייחוד גדול מזה שהרי העבד מ
דלא מייחבי קרבן שצוה על העבד דלמאן רבי אליעזר דדריש רבו
שצוה הפקדון (שצוה א): דדריש מכלי וכל כו' והוא הדין שצוה
אשמו רבי מאיר דאית ליה דאין נצטעו על ההרשעות ועל ה

עצמיה ואם מתה רואים אם עמדה ברין ונתחייב לה גם הקנס ואח"כ מתה הכל הוא של יוד ברין עד שמתה הקנס הוא שלו [דכיון] דאי מודה ביה מיפטר אינו ממון להורישו אבל כושת ופגם וצער שהו ממנו זה של אחיו. רש"א וכו'. פי' ויש פליגי בהכי על ח"ת

לְאִבְיָה נָמִי פָשִׁיטָא מִדְּקָא יְהִיב מִפְתָּה. אַע"ג דְּלִיכָא לְנִימִר
דְּהָא דִּמְחִיבִין מִפְתָּה הֵייוּ בְּקֻטְנָה דְּלֵא שִׁיךְ זֶה
מִחִילָה וְכֹדְרִבֵּן דְּלִמְרִי יֵשׁ קֻנָּס בְּמִקּוֹם מִכֵּר מִ"מ מִשְׁמַע לִיה דְּזַבְעֵרָה
אִירִי דְּפִשְׁטָא דִּמְתַּנִּי אֲלֹו עֲגוֹרֹת דִּישָׁא קֻנָּס **רַבִּי** שְׁמַעוֹן
פּוֹמֵר שְׂאִינִי מִשְׁלֵם קֻנָּס ע"פ צִבְמוֹ.

תימה לר"י תיפוק ליה דלפ"י בעשוק
 והלוואה גופייהו דכתיבי בקרא לא
 מחייב קרבן אלא כשייחד לו כלי
 להלוואה ולעשוק (ב"מ דף מה.) וכאן
 בקנס מה ייחוד שייך כאן דמייירי בלא
 עמד דדין דבעמא איבעיא ליה לאכ"י
 כסמך דאומר ר"י כגון שייחד לו כלי
 כך להשעמך דדין ב"ד ויחייבו לו
 יהא כלי זה מיוחד לו לגבות ממנו דמי
 אונסו וז"ל וכו' נימא דסבר ר"ש
 דאדם מקנה דבר שלא בלא לעולם
 דלפ"י אכ"י דאם אמר כלי זה יהא
 שליך אם ירדו גשמים היום דחשיב דבר
 בלא לעולם היינו משום דכלי שנותן לו
 הוא בעולם וזכה בו למפרע כשיירדו
 גשמים והוא דקאמר לא ירדו תנאה
 בעמלאם הוא אכל הכל אין נותן לו הכלי
 מיד אלא שמייחדו לו לגבות הימנו קנס
 אם יתחייב כשיעמוד דין והא לא בלא
 לעולם הוא וכו"ל הי"ל א"כ נחשביה
 כדאי הק' תנאי דחשיב בפרק האומר
 בקדושין (דף סג: וסג) דסביחא להו
 אדם מקנה דבר שלא בלא לעולם דהא
 פריך נמי התם ונחשבו נמי ר"ע
 ואורי' דר"ש דהא ועוד קאמר חדא
 דייחוד דר"ש מועיל דשלש"ל הוא דליו
 מתחייב כלל אלא משעת העמדה דין
 ואילך ועוד אפי' קונה בייחודו אין כאן
 כפירת ממון שאין משלם קנס ע"פ
 עצמו ואי מודה מיפטר יאורבך אית להו
 דאדם מקנה דשלש"ל ולא מיימי התם
 אלא אותן תנאים שהזכירו שם:

ונשבע והורדה ר"ש מהו. ק"ק
 דברה מחשבתו אי תליגי

וּמִפְּרֵשׁ בְּהִלָּל דְּקִנָּס קָא חֲבַע הִיּוּ פִּטְוֹר לִרְבִּנָּן כְּמוֹ לִרְשׁ"א אִ"ר
וְאֵס פִּירֵשׁ דְּקִנָּס קָא חֲבַע וְהִהִיב בְּרִייתָא דְּמִייתִי בְּסֻמּוֹךְ הִיּוּ לוֹ
וְיִוְדָה בְּקִנָּס פִּטְוֹר. כֵּן כְּחֻז כָּלל הַסְּפָרִים אָבֵל בְּקוּנְטֵרֵס פִּירֵשׁ אוֹ
רִבִּין שְׂבֻעָה כִּיּוֹן דַּעֲקִירוֹ קִנָּס וְלֹא הוּא דְּמוּיָא דְּפִקְדוֹן דְּקָרָא מִשְׁמַע
דַּעֲמַד דְּדִין לִשְׁלֵם עַל פִּי עֲלָמוֹ אוֹ לְהוֹרִישׁוֹ לְבָנָיו דְּמֵאִי שָׁנָא וְלֹא
דְּמוּיָא דְּפִקְדוֹן דַּעֲקִירוֹ מִמּוֹן כְּדִפִּי וְהִהִיב לְדַקְמָן דַּחְקוֹ לִפְרֵשׁ כֵּן
לֵאמֹר עֲמַד דְּדִין הִיא עֲמַד דְּדִין וְשִׁלְשֵׁם עִ"פ עֲלָמוֹ כִּי מִשְׁמַע דְּפִשְׁטָא
וְעוֹד לְהַדְפִּירֵי כֵּן אֲזִי לִרְבֵּה מִמְּתַנִּיתוּן לֹא הַסְּפָרִיקָא לְגִבּוֹת כִּי
לִי מוֹדֵה דְּהוּי מִמּוֹן לְכָל דְּבֵר אֲלֵל דְּמַצְבֵּיא לִיּה דְּוֹקָא לְעִנִּין קִרְבָּן
נִימָא דְּבָקִנָּס דְּלֹאֻס נִמִּי קֵאמֵר רַבֵּה דְּהוּי מִמּוֹן לְהַתְּחִיב בְּהוֹדָאָתוֹ
לְעִנִּין שְׁמַתְחִיב בְּהוֹדָאָה וְהֵא נִמִּי דְּפִרְרִין לִיּה אֲזִי לִרְבֵּה מִרְשׁ פִּטְוֹר
כֵּן שְׂבֻעָה לִיקָשׁ אֲזִי לְנִפְשֵׁיהּ הוֹאִיל וּפְשִׁטָא לִיּה בְּכוֹלָהוּ קִנְסוֹת
אֲלֵל דְּרִשׁ לְפִי שְׁמִינִי בְּשִׁמְתַנִּיתוֹ דְּלִרְשׁ לֹא הוּא מִמּוֹן לְהוֹרִישׁוֹ לְבָנָיו
עַד הַבְּרִיבָא אִי לֹאֹ וְאִתְרִישׁוּהוּ מַצְבֵּיא לִי כְּדִגְרַסְקִין כָּלל הַסְּפָרִים
וְהוֹדָאָה וְהִי מִפְּטֵר בְּהוֹדָאָה אֵס כֵּן לֹאֹ מִיִּדִּי כִפֵּר לִיּה וְלִכְן
לְמִימַר מִמּוֹן הוּא לְהַתְּחִיב בְּהוֹדָאָה דֵּהָא מְדַפְטֹר לִיּה מִקְרִיבָא שְׂבֻעָה
פִּי עֲלָמוֹ הִכִּי פִי הֵא עֲמַד דְּדִין וְבִגְרָה וְמַתָּה דְּמִינֵה יִיבֵת מִיחִיב
וְהִ"ה דְּלִי מוֹדֵה בִּיה מִיחִיב דֵּהָא בְּחָא תְּלִיֵּא וְיֵשׁ שְׁמוֹחְקִין וּמִיחִיב
דִּישׁוֹ לְבָנָיו וְלֹא גְרַסְקִין אֲלֵל מִמוּנָה הוּא וְלֹא פִי עַד לְבִסְקוֹף לְעִנִּין
וְיִמְסִיק מִי קֵאמֵר רַבֵּה בְּשֵׁאֵר קִנְסוֹת הִדֵּר בִּיה דְּמַעֲיָקְרָא הִשִּׁיב לֵאמֹר
לִי דְּמִמוּנָה הוּא וְהִשִּׁיב לוֹ תְּחִילָה לְעִנִּין קִרְבָּן שְׂבֻעָה וְכַסְתָּר לוֹ אֲזִי
וְכֵן מִשְׁמַע דְּשִׁכְשׁוֹב הִקְשֵׁה לוֹ מִמְּתָנִי אֲמַאי קָשׁ בֵּה עֲשִׂירֵי וְהַתְּחִיל
לְבִימֵרֵת אֵת עֵינֵי. וְיֵאֵר מַה יִּיחָד לוֹ שִׁיךְ גִּבִּי עֲבַד דֵּהָא מִיִּדִּי כְּשֶׁפִּיטָא
יִלְשִׁינֵי כְּדִאמְרֵיהּ בְּמִרְבּוֹה (ב"ק דף ע"ד. וס) וְתוֹ לֹא הוּא קִנָּס וְאִין לֹאֵר
לוֹ כְּלִי עַל דְּמִי עֵינֵי אוֹ שְׂחָבָהוּ עַל מַעֲשֵׂה דִּיּוֹ וּמִיחִיד דִּיּוֹ כְּלִי עַל זֶה
דְּאִין לְרִיךְ גַּט שְׁחֹרֹר וְרִשׁ אֵת לִיּה בְּהִדְאִי לְדִרְרִין גַּט שְׁחֹרֹר וְיִלְשִׁי
אֵת גּוֹפֵר מִרְבּוֹ שִׁשְׁחִרְרָנוּ וְיִכְתּוֹב לוֹ גַּט שְׁחֹרֹר וְאֵס תֵּאֲמַר פְּשִׁטָא
וּמִיַּעוּטֵי וּמִרְבָּה קִרְקָעוֹת לְשְׂבֻעָה לְעִנִּין קִרְבָּן שְׂבֻעָה פִּטְוֹר בְּפִרְקָא
יֵשׁ לֹאֵר דֵּאֵעִ"ג דְּבִקְרָקָעוֹת אִין קִרְבָּן בְּעֶצֶד יֵשׁ קִרְבָּן דְּהִכִּי נִמִּי
דִּים סְבִירָא לִיּה לְנִשְׁבָּעִין כְּדִאֲמַרְיִין בְּהַשּׁוֹאֵל (בבא מִעֵיף דף ק"א):

ועליו הרשאה ולא להקדישו אבל האב מוריש חבלותיו לבניו וגם הבת לאחיה שהיורש הוא והבן הוא תחתיו חזק מן הקנס שאינו חשוב ממון מפני שיכול להודות בו ולהפטר והכא שאל (דקאמרה בת) דהו שלח ואי אדם מוריש זכות בתו לבניו:

עין משפט
נר מצוה

ג א מ"ח פ"ח מהלכות
שבועות הלכה ג:
ד ב מ"י שס ומ"י פ"ב
מהל' נערה ה' יב:
ה ג מ"י פ"ז מהלכות
שבועות ה' ז ג סמג
לאו רמב:

מוסף רש"י

שאינו משלם קנס על פי עצמו. וכיון דאי חודי לא מחייב לשלומי, כי כפר נמי לאו ממונא קא כפר ליה (שבועות 17:). אבל משלם ברושת ופגם ע"פ עצמו. הילכך ממונא כפריה, ובגמרא מפרש פלוגתייהו (שם).

תוספות רי"ד (המשך)

ואמר א"ע ש'עמרם דיין
ונתחייב לשלם אלך בביר
ע"ד דמים שנתן א"ן כחל
להודות ולהפטר ע"יין לא
זכי בהן ולא ואף על
דברכל קנסא דעגלמא
מודה ר' שבענר דמשעב
שעמד ע"י הורבאטור
א"י להפטר בהודאטור הו
מקום ומורישו ויהא הנא
מ"ש מושרם דכרית וכו'
איש השוכב עמה לאבי
נתערה ולא זכחה נתנה
אלא משעת נתינה
וכו"ו שלא באר ליד א"ן
[חם] של הבן הכל קנס
והובשת והפגנו והעניצ
ואם מן האב א"ן לא
חלים אלא של אביו וא"ן
א"י להפטר דמשעת שעמד
ע"יין א"ן ונתחייב לו
זכה בהן ואם מן האב הן
שלא א"ן: מעשה דיהה של
אנוסה שהתכחטלת מחמת
העניצ א"ע"ש שלא נבחה מן
המאנס כחמה האב א"ה
שלא להורישו ונתחייב
בכובשת ופגם וממנה וא"ן
ש"ה"ה נמי להקבן א"ע"ש
שלא עמדו ביה ע"יילים
ומן האב א"י של א"חם
שעמד א"י אלא ע"לעלם
בהן א"י ומורישן לכניו.
ו"י: ומורה ליד דמי קנס
ולא ע"יין מן ע"ד עמור
בדין ועידיה דהא א"י אמר
פופס ואינו נ"ל דבוסת
ופגם וצער אינו קנס
ואפ"ה כ"ן מבח"ת: שאם
לא עמד א"י ע"יין לא
זכה בהן האב וא"ע"ו דאדילו
מורה חבו לא מיפטר.
וטעמא מדיחא נ"ל א"ע"ש
שהן ממון כ"ן שצריך
לעמוד ע"יין בדין
שהן: עריצין שומות ב"ה
וכאלו כ"י' לא ידויב ליה
לא זכה בהן ולא יקראו
ממנו עד עמור בדין
ע"יילים ועד שלא יעמוד
בדין: ע"יילים הן
אבל מעשה דיהה ומצאחה
שא"ן צריך להקבן בדין
וע"יין דמסתמא פ"ר ל"ה
ולא כפר ל"ה זכה בהן האב
א"י אמר: ב"ה
אמר נהר"ע א"ן כתבנין
אורחאטא אטמטל"ה דכפר
וה"נ אמר: לגבי דכפרה
דכל מטטל"ה דכפרה
א"ע"ש: שהוא כ"ן להחייצו
בדיינים אמר הקדוש בעליו
אינו מוחלק עד שלא
ינתייב לו והולך ב"ה
ופגם נמי א"ע"ש שממון הן
א"י ע"פ ש"ה ותר"ל
שצריך להחייצו בדיינים
אינו ממון לא להורישו
מכחו לכניו ולא לכתבו
זכות בכל זכותו שלא
מוריש האב לכניו משום